Lieta Nr.A42750808
A42-04530-12/36

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
LIEPĀJAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Liepājā, 2012.gada 5.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Kristīne Brokane,
piedaloties tulkam Inesei Saproņenkovai,

piedaloties pieteicējai un pieteicēju *T.K.*, *E.P.*, *R.Z.*, *V.B.*, *L.B.*, *O.M.*, *G.K.*, *V.B.*, *V.A.* (*V.A.*) pilnvarotajai pārstāvei *J.G.* un pieteicējai *B.Ņ.*,

atbildētājas Ventspils pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Ventspils pilsētas domes pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Ilzei Gredzenai,

trešās personas – pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ūdeka" pārstāvjiem *J.O.*, *I.V.*, *E.D.* un *D.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc pieteicēju *J.G.*, *L.K.*, *T.K.*, *V.L.*, *E.P.*, *V.E.*, *A.B.* (iepriekš *A.I.*), *S.V.*, *D.Z.*, *S.P.*, *V.Ļ.*, *Ž.Š.*, *R.Z.*, *Ņ.P.*, *B.Ņ.*, *T.J.*, *Ļ.O.*, *N.S.*, *V.B.*, *V.A.*, *G.G.*, *R.P.*, *V.K.*, *Ļ.N.*, *L.B.*, *O.M.*, *V.B.*, *G.K.*, *J.K.*, *J.B.* un *I.D.* pieteikuma par Ventspils pilsētas sabiedrisko pakalpojumu regulatora 2008.gada 6.oktobra lēmuma Nr.08-11 (prot.Nr.08-09) „Par PSIA „Ūdeka" iesniegtajiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifiem" atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ventspils pilsētas sabiedrisko pakalpojumu regulatora (turpmāk – Regulators) 2008.gada 6.oktobra lēmumu Nr.08-11 (prot.Nr.08-09) (turpmāk – Lēmums), izvērtējot Ventspils pilsētas pašvaldības SIA „Ūdeka" iesniegto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifu projektu, nolemts: 1) apstiprināt tarifu ūdensapgādei visām pakalpojumu lietotāju grupām (bez pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN)) 0,51 LVL/m^3; 2) apstiprināt tarifu kanalizācijas pakalpojumiem iedzīvotājiem (bez PVN) 0,78 LVL/m^3; 3) noteikt, ka tarifi stājas spēkā ar 2009.gada 1.februāri.

Lēmumā norādīts, ka pašvaldības SIA „Ūdeka" iesniegtie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifi ir aprēķināti saskaņā ar Ministru kabineta 2001.gada 1.septembra noteikumiem Nr.281 „Sabiedrisko pakalpojumu un tarifu aprēķināšanas metodika pašvaldību regulējamās nozarēs" (turpmāk – Noteikumi Nr.281). Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifu izmaiņas pamatotas ar būvniecības izmaksu sadārdzinājumu, kredīta procentu likmju pieaugumu, energoresursu un darbaspēka izmaksu pieaugumu, pakalpojumu apjoma samazināšanos, kā arī nepieciešamību veikt kanalizācijas pakalpojuma tarifu izlīdzināšanu starp patērētāju grupām.

[2] 2008.gada 19.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēju pieteikums, kurā pieteicēji lūdz ar Lēmumu noteikto tarifu atcelt. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem un iebildumiem.

[2.1] 2007.gada 1.decembrī tika atcelti iepriekšējie tarifi un to vietā pieņemti Regulatora apstiprinātie tarifi, kuros bija iekļauts arī algas palielinājums pašvaldības SIA „Ūdeka" darbiniekiem, neskatoties uz Ministru kabineta 2007.gadā izsludināto taupības režīmu valstī.

[2.2] 2008.gada 26.augustā pašvaldības SIA „Ūdeka" interneta mājas lapā publicēja informāciju par plānotajām izmaiņām Ventspils ūdensapgādes un kanalizācijas tarifos, kas paredz tarifu izlīdzināšanu starp patērētāju grupām, norādot, ka tarifu projekts jau iesniegts Regulatorā un ar šo projektu varēs iepazīties Regulatora noteiktajā kārtībā pēc projekta pieņemšanas izskatīšanā. 2008.gada 2.septembrī Regulators laikrakstā „Ventas balss" paziņoja, ka ir pieņēmis pašvaldības SIA „Ūdeka" iesniegtos tarifus izskatīšanai un iedzīvotāji var iepazīties un izteikt iebildumus līdz 2008.gada 22.septembrim. Tikai 2008.gada 23.septembrī latviešu valodā un 2008.gada 25.septembrī krievu valodā laikrakstā „Ventas Balss" publicēts pašvaldība SIA „Ūdeka" aicinājums interesentiem 2008.gada 25.septembrī apmeklēt informācijas dienu par tēmu „Plānotās izmaiņas ūdensapgādes un kanalizācijas tarifos". Tādējādi jauno tarifu sabiedriskā apspriešana nav bijusi noteikta Regulatora noteiktajā laikā, bet gan 25.septembrī. Bez tam pašvaldības SIA „Ūdeka" aicinājums neko nepaskaidro par tarifa apspriešanas procesu. Pamatojoties uz minēto, pieteicēji uzskata, ka tika pārkāpti sabiedriskās apspriešanas procesa noteikumi.

[2.3] Tikai 2008.gada 17.septembrī projekta dokumentācija saņemta pilnā apjomā, lai varētu izvērtēt kārtējā tarifa paaugstinājuma lietderību apstākļos, kad iedzīvotāju maksātspēja ir kritusies un nabadzības koeficients Latvijā ir visaugstākais starp visām Eiropas Savienības valstīm. Pieteicēji nepiekrīt tarifu paaugstinājumam, jo uzņēmums, kas pieprasa tarifa paaugstinājumu, ilgus gadus ir nolaidīgi pārvaldījis inženiertehniskos ārējos tīklus māju teritorijās, kā rezultātā tiek ieguldīti līdzekļi tehnoloģiju uzlabošanā, tomēr netiek novērsta dzeramā ūdens izplūšana atpakaļ zemē caur bojātām ūdens padeves caurulēm. Līdz ar to netiek uzskaitīts ūdens patēriņš, kas pašvaldības SIA „Ūdeka" rada finansiālos zaudējumus.

[2.4] Regulators neņēma vērā iesniegtās iebildes, kā arī pirms galīgā lēmuma pieņemšanas neveica sabiedrisko apspriešanu. Tādējādi ne Regulators, ne pašvaldības SIA „Ūdeka" nav pietiekami nopietni izvērtējuši tarifa paaugstinājumu šī brīža ekonomiskajos apstākļos un taupības režīmā.

[3] Vienlaikus ar pieteikumā ietverto prasījumu pieteicēji izteikuši lūgumu par pagaidu noregulējuma piemērošanu. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 11.marta lēmumu pieteicēju lūgums par Lēmuma darbības apturēšanu noraidīts.

[4] Regulators tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz turpmāk norādītu argumentāciju.

[4.1] 2008.gada 28.augustā pēc iepazīšanās ar iesniegto tarifu projektu Regulators atzina, ka projekts atbilst likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" un Noteikumu Nr.281 prasībām, pieņēma to tālākai izvērtēšanai un noteica kārtību, kādā lietotāji var ar to iepazīties un iesniegt priekšlikumus. 2008.gada 2.septembrī informācija par pieņemto lēmumu publicēta laikrakstā „Ventas Balss", tomēr līdz 2008.gada 22.septembrim neviens pakalpojuma lietotājs nebija iepazinies ar tarifu projektu un iesniedzis priekšlikumus. 2008.gada 23.septembrī laikrakstā „Ventas Balss" publicēts sludinājums par to, ka pašvaldības SIA „Ūdeka" aicina uz informācijas dienu, kuras tēma ir plānotās izmaiņas ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifos, tomēr 2008.gada 25.septembrī informācijas dienā piedalījās tikai uzņēmuma vadība un speciālisti, kā arī Regulatora priekšsēdētājs un tikai divi pakalpojuma lietotāji. Neviens no pieteicējiem nebija ieradies.

[4.2] Attiecībā uz pieteicēju pārmetumiem, ka tika pārkāpts tarifu apspriešanas process, Regulators paskaidro, ka likums „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", kā arī citi regulēšanas normatīvie akti tarifu projekta publisko apspriešanu neparedz. Savukārt pieteicēju norāde, ka tikai 2008.gada 17.septembrī saņemta projekta dokumentācija pilnā apjomā un viņiem netika nodrošināta iespēja savlaicīgi ar to iepazīties, ir nepamatota, jo neviens pakalpojuma lietotājs, arī pieteicēji, visā tarifu projekta izvērtēšanas laikā neizrādīja vēlēšanos ar to iepazīties.

[4.3] Par visiem lietotāju ieteikumiem un iebildumiem Regulators pieprasīja paskaidrojumus no pašvaldības SIA „Ūdeka", kas ņemti vērā, apstiprinot tarifu projektu.

[5] Atbildētāja Ventspils pilsētas dome (Regulatora saistību pārņēmēja) tiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos pieteikumu uzskata par nepamatotu un pilnībā noraidāmu, pamatojoties uz turpmāk norādītiem apsvērumiem.

[5.1] No paskaidrojumam pievienotajā tabulā *(skat. lietas 3.sējuma 121. – 122.lapu)*, norādītā redzams, ka ne Regulators, ne pašvaldības SIA „Ūdeka" tarifa apstiprināšanas procesā nav pārkāpusi nevienu no likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" normām. Turklāt papildus noteikto pienākumu minimumam pašvaldības SIA Ūdeka" 2008.gada 25.septembrī pēc savas iniciatīvas organizēja informācijas dienu par tēmu „Plānotās izmaiņas ūdensapgādes un kanalizācijas tarifos", par ko vietējā laikrakstā 2008.gada 23.septembrī (latviešu valodā) un 25.septembrī (krievu valodā) tika publicēta informācija. Pieteicēji šo informācijas dienu maldīgi uzskata par tarifu sabiedrisko apspriešanu. Normatīvie akti nenoteic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja pienākumu organizēt sabiedrisko apspriešanu.

[5.2] Pieteicēji pieteikumā norāda nevis uz savu subjektīvo tiesību aizskārumu, bet gan uz citu personu iespējamu tiesību aizskārumu. Neviens no pieteicējiem individuāli vai kolektīvi noteiktā termiņā nav vērsies ar priekšlikumiem attiecībā uz tarifu projektu ne Regulatorā, ne pašvaldības SIA „Ūdeka". Par šādu iespēju pieteicējiem bija zināms. Administratīvais process iestādē, jo īpaši saistībā ar sabiedrisko pakalpojumu tarifu apstiprināšanu no sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem prasa konkrētu un aktīvu līdzdalību tarifu projekta apspriešanas gaitā, turklāt šādai rīcībai ir atvēlēti konkrēti termiņi. Tādējādi pieteicēju bezdarbība tarifu projekta apspriešanas procesā neliecina par pieteicēju aktīvu un mērķtiecīgu rīcību savu interešu aizsardzībai tarifa apspriešanas procesā.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 12.februāra lēmumu administratīvajā lietā kā trešo personu bez patstāvīgiem prasījumiem atbildētājas pusē nolemts pieaicināt pašvaldības SIA „Ūdeka". Trešā persona tiesā iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos pieteikumu uzskata par nepamatotu, turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[6.1] Atceļot Lēmumu, tiks pārkāpti Finansu memoranda 2000/LV/16/P/PE/003 nosacījumi, prasības uzņēmuma rentablas darbības nodrošināšanai, kā arī prasība par pilnīgu tarifa izlīdzināšanu starp patērētāju grupām līdz 2009.gadam, ko nosaka minētā memoranda 10.punkts.

[6.2] Faktiskajos tarifa aprēķinos ir izmantoti Eiropas Padomes direktīvā 2000/60/EK un Noteikumos Nr.281 noteiktie principi: 1) tarifam jābūt ekonomiski pamatotam un saimnieciskās darbības ieņēmumiem ir jāsedz saimnieciskās darbības izmaksas; 2) naudas plūsmai jābūt pietiekamai, lai nodrošinātu kredītsaistību apmaksu; 3) tarifiem jābūt noteiktiem tā, lai mājsaimniecību mēneša izdevumi ūdens un kanalizācijas pakalpojumiem nepārsniegtu 4% no mājsaimniecību budžetu ienākumiem. Bez tam minētajos noteikumos noteiktā ūdens saimniecības pakalpojumu rentabilitāte nedrīkst pārsniegt 3,5%.

[6.3] Izmaiņas ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas pakalpojumu tarifos būtiski ietekmē būvniecību izmaksu sadārdzinājums un kredītu procentu likmju pieaugums. Kopš 2003.gada uzņēmums realizē Eiropas Savienības līdzfinansētu investīciju projektu ,,Ūdenssaimniecības attīstība Ventspilī" un esošie tarifi nenodrošina pietiekamus uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumus minētā projekta pirmās un otrās kārtas ietvaros ņemto kredītu pamatsummu un procentu maksājumiem pilnā apmērā, bez tam, sadārdzinoties būvniecības izmaksām, projekta otrās kārtas realizācijai uzņēmums ir spiests uzņemties papildus kredītsaistības. Tarifa projekta aprēķinos precizēts atbilstoši reālajam pakalpojumu pieprasījumam realizēto pakalpojumu apjoms naturālajās vienībās. Patēriņa apjomi centralizētai ūdensapgādei un kanalizācijai samazinās un rada būtisku patstāvīgo izmaksu pieaugumu uz katru realizētā pakalpojuma m^3. Tādējādi tarifa projekts paredz atsevišķu izmaksu posteņu pieaugumu atbilstoši patēriņa cenu pieaugumam valstī. Tarifa projekts pabeidz kanalizācijas tarifa izlīdzināšanu starp patērētāju grupām, kā to nosaka finanšu memoranda ,,Latvijas valdības un Eiropas Komisijas vienošanās par Pirmsiestāšanās strukturālās politikas instrumenta (1SPA) palīdzības piešķiršanu pasākumiem „Ventspils ūdenssaimniecības attīstība"" prasības.

[6.4] Tarifu projektā pilnā apjomā nav iekļauti amortizācijas atskaitījumi, kā arī izdevumi dažādu rezervju veidošanai, proti, atliktajam uzņēmuma nodoklim, šaubīgo debitoru uzkrājumam, rezerves Noteikumos Nr.281 atrunāto rentabilitātes līmeņu nodrošināšanai un citi.

[7] Administratīvajā rajona tiesā saņemti pieteicēju *I.T., L.T., J.C., G.J.* un *S.Z.* iesniegumi, kuros pieteicējas atsakās no pieteikuma, līdz ar to attiecībā uz minētajām personām tiesvedība lietā izbeigta.

[8] Tiesas sēdē *J.G.* un *B.Ņ.* pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz tajā minētajiem apsvērumiem. Papildus norādīja, ka visi pārējie pieteicēji ir informēti par tiesas sēdi un informāciju no tiesas paši vai ar *J.G.* starpniecību saņem. *J.G.* paskaidroja, ka, viņas ieskatā, Regulatoram bija jāsniedz skaidrojums par jaunajiem tarifiem saprotamā veidā, kā arī jāveic papildu pārbaudes pašvaldības SIA „Ūdeka", lai pārbaudītu tarifa pamatotību. Tarifu izmaksās ir ietverti, piemēram, pašvaldības SIA „Ūdeka vadībai piederošo automašīnu izmaksas. Savukārt *B.Ņ.* norādīja, ka tarifā ir ietverti ūdens zudumi, bet skaidrojums, kāpēc tas tā izdarīts, nav sniegts, turklāt arī pašvaldības SIA „Ūdeka" rīkotajā sanāksmē nekas nav skaidrots par tarifu, bet tikai piedāvāts pašiem interesentiem šķirstīt aprēķinu mapes.

[9] Ventspils pilsētas domes pilnvarotā pārstāve un trešās personas pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz paskaidrojumos tiesai ietverto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[10] No pieteicēju iesniegtajā pieteikumā formulētā prasījuma tiesa konstatē, ka pieteicēji vēlas, lai tiesa atceļ Lēmumu un uzliek par pienākumu atbildētājam izdot jaunu administratīvo aktu pēc Ventspils iedzīvotāju iebildumu un pretenziju izskatīšanas. Kā

norādīts Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 12.marta lēmuma 14.punktā *(lietas 4.sējuma 90.lapa)*, Regulatoram likumdevējs nav noteicis kompetenci pašam noteikt jaunu tarifu noraidītā tarifu projekta vietā, līdz ar to izskatāmajā gadījumā pieteicēju pieteikuma priekšmets ir saistīts ar Lēmuma tiesiskuma izvērtēšanu, vai nu to atceļot (arī daļā) vai atstājot spēkā. Ņemot vērā Administratīvā apgabaltiesas norādīto, pieteikuma priekšmets precizējams kā pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar lietas dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem, tiesa secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[11] Tiesa lietā konstatē turpmāk norādītus lietas izlemšanā būtiskus faktiskos apstākļus.

[11.1] 2008.gada 18.augustā pašvaldības SIA „Ūdeka" Regulatoram iesniedza Ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas pakalpojumu tarifu projektu *(lietas 1.sējuma 37. -46.lapa).*

[11.2] 2008. gada 26.augustā informācija par tarifu projektu publicēta laikrakstā „Ventas Balss" *(lietas 1.sējuma 79.lapa)* un pašvaldības SIA „Ūdeka" mājas lapā internetā *(lietas 1.sējuma 69.lapa)*.

[11.3] 2008.gada 28.augusta sēdē Regulators pieņēma lēmumu Nr.08-08 (prot. Nr.08 – 05) „Par P SIA Ūdeka" iesniegto centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifu projektu", ar kuru nolēma: 1) pieņemt pašvaldības SIA „Ūdeka" iesniegto centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifu projektu tālākai izvērtēšanai; 2) noteikt, ka centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu lietotāji var iepazīties ar pašvaldības SIA „Ūdeka" iesniegto tarifu projektu, sniegt priekšlikumus un ieteikumus līdz 2008.gada 22.septembrim pašvaldības SIA „Ūdeka" ekonomikas daļā (..) un Regulatorā (..) *(lietas 1.sējuma 81.lapa)*.

2008.gada 2.septembrī informācija par minēto lēmumu publicēta laikrakstā „Ventas Balss" *(lietas 1.sējuma 82.lapa)*.

[11.4] 2008.gada 23.septembrī laikrakstā „Ventas Balss" latviešu valodā un 25.septembrī krievu valodā publicēta informācija par pašvaldības SIA „Ūdeka" rīkotu informācijas dienu par tēmu „Plānotās izmaiņas ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifos" *(lietas 1.sējuma 84.lapa un 2.sējuma 236.lapa)*.

[11.5] 2008.gada 6.oktobrī Regulatora sēdē vienbalsīgi pieņemts Lēmums (*lietas 1.sējuma 18.lapa).*

[11.6] 2008.gada 14.oktobrī informācija par tarifu izmaiņām publicēta laikrakstā „Ventas Balss" *(lietas 1.sējuma 88.lapa)*.

I

[12] Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) 2012.gada 5.jūnija lēmumā SKA-510/2012 *(lietas 4.sējuma 168.-173.lapa)* norādījis, ka tiesai pēc pieteicēju loka precizēšanas ir jāpārbauda to subjektīvo tiesību esība. Proti, vai šīs personas ir piedalījušās tarifa izskatīšanas procesā un vai šim apstāklim ir izšķiroša nozīme subjektīvo publisko tiesību iesniegt pieteikumu tiesā konstatēšanā.

Ievērojot minēto norādi un atbildētājas un trešās personas viedokli, ka pieteicējiem nav subjektīvo tiesību konkrētajā gadījumā iesniegt pieteikumu, jo viņi nav piedalījušies tarifa izskatīšanas procesā, tiesa atzīst, ka ir būtiski no sākuma izvērtēt jautājumu par subjektīvo tiesību esību.

Tiesa, ņemot vērā lietas apstākļus un normatīvo regulējumu, atzīst, ka pieteicējiem ir subjektīvās tiesības iesniegt pieteikumu par Lēmuma atcelšanu. Šādu secinājumu tiesa pamato ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[12.1] Saskaņā ar likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 5.pantu sabiedriskos pakalpojumus regulē saskaņā ar šo likumu izveidota sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas iestāde, kas darbojas neatkarīgi un patstāvīgi, izpildot šajā likumā noteiktās funkcijas, pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, lai aizstāvētu lietotāju intereses un veicinātu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību saskaņā ar taisnīguma, atklātības, neitralitātes, vienlīdzības un proporcionalitātes principiem.

Senāts norādījis, ka pašvaldību regulējamās nozarēs sabiedriskos pakalpojumus atbilstoši likumam „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" (Lēmuma pieņemšanas brīdī) regulē regulators. Nosakot tarifus, regulators pilda arī citas noteiktas funkcijas, tostarp, aizstāv lietotāju intereses un veicina sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību, sekmē konkurenci regulējamās nozarēs un uzrauga sabiedrisko pakalpojumu atbilstību licences nosacījumiem, noteiktām kvalitātes un vides aizsardzības prasībām, tehniskajiem noteikumiem, standartiem, kā arī līgumu noteikumiem (9.pants). Ievērojot minēto, Senāts pievienojies Administratīvās apgabaltiesas atziņai, ka regulatora darbības mērķis ir līdzsvarot sabiedrisko pakalpojumu saņēmēju intereses atbilstošu pakalpojumu saņemšanā ar pakalpojuma sniedzēja – komersanta – interesi peļņas gūšanā un attīstībā *(sk. Senāta 2010.gada 4.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-53/2010 10.punktu)*.

Regulatora pieņemtais Lēmums konkrētajā gadījumā attiecas uz trešo personu un pakalpojuma lietotājiem. Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 4.panta otrā daļa gan Lēmuma pieņemšanas brīdī, gan šobrīd paredz, ka sabiedrisko pakalpojumu lietotāji ir fiziskās vai juridiskās personas, kuras no sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem saņem sabiedriskos pakalpojumus.

Ievērojot iepriekš minēto, Regulatora Lēmums tiesiskas sekas rada trešajai personai un pakalpojuma lietotājiem. Tieši uz šo personu interešu aizsardzību arī ir vērsts viss sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas normatīvai regulējums. Tādējādi no minētajām tiesību normām publiskās subjektīvās tiesības prasīt Regulatora Lēmuma atcelšanu izriet pakalpojumu

sniedzējiem (trešajai personai) un šo pakalpojumu lietotājiem. Šādu atziņu par pareizu atzinis arī Senāts, pievienojoties zemāko instanču tiesu secinājumiem *(sk. Senāta 2012.gada 23.marta lēmuma lietā Nr.SKA-381/2012 1.1.apakšpunktu un 5.punktu)*.

[12.2] Kā tiesas sēdē apstiprināja pašvaldības SIA „Ūdeka", lietā nav strīda par to, ka visi pieteicēji Lēmuma pieņemšanās brīdī bija pašvaldības SIA „Ūdeka" sniegtā pakalpojuma lietotāji. Tiesas ieskatā, nav izšķirošas nozīmes apstāklim, vai pieteicēji Lēmuma pieņemšanas brīdī bija dzīvokļu īpašnieki (privatizēti dzīvokļi) vai īrnieki (neprivatizēti dzīvokļi), jo jebkurā gadījumā ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu viņi saņēma un viņiem bija pienākums par to maksāt saskaņā ar Regulatora Lēmumā apstiprināto tarifu. Izšķirošas nozīmes nav arī apstāklim, ka līgumus, kā tiesas sēdē paskaidroja *B.Ņ.*, pieteicēju vārdā bija slēguši daudzdzīvokļu namu apsaimniekotāji, jo gala lietotāji jebkurā gadījumā bija pieteicēji.

[12.3] Ne no viena normatīvā akta, kā arī Senāta sniegtās likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" normu interpretācijas neizriet secinājums, ka Regulatora Lēmumu varētu pārsūdzēt tikai tie pakalpojuma lietotāji, kas piedalījušies tarifa izskatīšanas procesā. Tiesas ieskatā, šāda sašaurināta interpretācija nepamatoti ierobežotu pakalpojuma lietotāju tiesības uz Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā ietverto principu, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā.

II

[13] Skatot lietu pēc būtības, tiesa konstatē, ka lietā ir strīds par Regulatora Lēmumā apstiprināto tarifu pamatotību. Pieteicēji uzskata, ka nav ievērota tarifa pieņemšanas procedūra, lai pieteicēji varētu īstenot savas tiesības viedokļa un priekšlikumu izteikšanā, nav nodrošināta tarifa saprotama izskaidrošana, kā arī tarifā ietvertas nepamatotas izmaksas.

[14] Vispirms tiesa izvērtēs tarifa pieņemšanas procedūru.

[14.1] Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" *(šeit un turpmāk tiesa izmantos to likuma redakciju, kas bija spēkā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 31.janvārim)* 21.panta ceturtā daļa noteic, ka pašvaldību regulējamās nozarēs sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji informāciju par aprēķināto tarifu projektiem publicē vismaz vienā attiecīgās pašvaldības vietējā laikrakstā un savā mājas lapā internetā, ja tāda ir, 10 dienu laikā pēc to iesniegšanas regulatoram.

Kā tas konstatēts šā sprieduma [11.1] un [11.2] apakšpunktos, tarifa projektu trešā persona Regulatoram iesniedza 2008.gada 18.augustā, savukārt informācija par tarifu projektu laikrakstā „Ventas Balss" un trešās personas mājas lapā internetā publicēta 2008.gada 26.augustā, proti, ievērojot, likumā noteikto 10 dienu laikā no tarifa projekta iesniegšanas Regulatoram.

[14.2] Saskaņā ar likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 21.panta otro daļu regulators nosaka kārtību, kādā lietotāji var iepazīties ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iesniegtajiem tarifu projektiem, iesniegt savus priekšlikumus un ieteikumus

regulatoram un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam. Informāciju par šādu kārtību valsts regulējamās nozarēs publicē laikrakstā „Latvijas Vēstnesis", bet pašvaldību regulējamās nozarēs – vismaz vienā attiecīgās pašvaldības vietējā laikrakstā 10 dienu laikā pēc šīs kārtības noteikšanas.

Kā tas konstatēts šā sprieduma [11.3] apakšpunktā, 2008.gada 28.augusta sēdē Regulators nolēma pieņemt trešās personas iesniegto tarifu projektu tālākai izvērtēšanai un vienlaicīgi noteica kārtību, ka ar iesniegto tarifu projektu pakalpojumu lietotāji var iepazīties, sniegt priekšlikumus un ieteikumus līdz 2008.gada 22.septembrim pašvaldības SIA „Ūdeka" ekonomikas daļā un Regulatorā. Informācija par minēto kārtību publicēta laikrakstā „Ventas Balss" 2008.gada 2.septembrī, proti, ievērojot likumā noteikto 10 dienu termiņu.

[14.3] Tiesas ieskatā, tas, ka interesenti ar tarifa projektu varēja iepazīties, sākot no 2.septembra un savus priekšlikumus vai iebildumus izteikt līdz 22.septembrim, proti, 21 dienas laikā, ir pietiekams laiks, lai trešās personas sniegtā pakalpojuma lietotāji varētu realizēt savas tiesības sniegt priekšlikumus un ieteikumus.

J.G. tiesas sēdē vairākkārt uzsvēra, ka Regulators nav ņēmis vērā arodbiedrību izteiktos ieteikumus un iebildumus *(lietas 1.sējuma 16.lapa)*. Tiesa konstatē, ka Regulators arodbiedrību pilnvarotajai personai ir sniedzis atbildi, ka izteiktie ieteikumi un priekšlikumi tiks ņemti vērā. Arodbiedrības pēc tarifu apstiprināšanas nav pārsūdzējušas Lēmumu dēļ tā, ka to izteiktie priekšlikumi nebūtu ņemti vērā. Pieteicēji nav pilnvaroti šīs lietas ietvaros pārstāvēt priekšlikumus izteikušās arodbiedrības, lai paustu viedokli, ka to priekšlikumi nav ņemti vērā. Pieteicēji bez attiecīga pilnvarojuma nevar īstenot citu personu tiesības, tai skaitā, paust citas personas viedokli. Savukārt tās pretenzijas, kas Regulatoram iesniegtas pēc 2008.gada 22.septembra un turklāt vēl pēc Lēmuma pieņemšanas un ko parakstījuši arī daļa no pieteicējiem, nav uzskatāmi par priekšlikumiem, kurus lietotāji varēja iesniegt pirms tarifa projekta apstiprināšanas.

Pieteicēju paustais uzskats, ka 21 diena ir nepietiekams laiks, lai iepazītos ar tarifa projektu un iesniegtu priekšlikumus, ir pieteicēju subjektīvs viedoklis, ko pieteicēji nav pamatojuši ar objektīviem pierādījumiem. Turklāt tiesa ņem vērā, ka kopš Regulatora Lēmuma pieņemšanas un administratīvās lietas ierosināšanas ir pagājuši gandrīz 4 gadi, bet pieteicēji nav spējuši noformulēt konkrētu priekšlikumu vai ar pierādījumiem pamatotu iebildumu Regulatora apstiprinātajiem tarifiem.

[14.4] Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 21.panta sestā daļa noteic, ka pašvaldību regulējamās nozarēs un tajos gadījumos, kad pašvaldība ir pilnvarota noteikt tarifus valsts regulējamās nozarēs, apstiprinātos tarifus publicē vismaz vienā attiecīgās pašvaldības vietējā laikrakstā 10 dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas par tarifu noteikšanu.

Lēmums pieņemts 2008.gada 6.oktobrī un 2008.gada 14.oktobrī informācija par tarifu izmaiņām publicēta laikrakstā „Ventas Balss". Līdz ar to arī šajā gadījumā tiesa nekonstatē pārkāpumu tarifi pieņemšanas procedūrā.

[15] Izvērtējot šā sprieduma iepriekšējā punktā konstatēto un secināto, tiesai nav pamata atzīt, ka Regulators nebūtu ievērojis tarifu apspriešanas un pieņemšanas procedūru. Tas, ka Regulators nav izmantojis maksimālo likumā pieļaujamo tarifu izvērtēšanas termiņu, nav pamats, lai atzītu, ka Regulators būtu to izvērtējis nekvalitatīvi, jo likums paredz maksimālo, nevis minimālo tarifa projekta izvērtēšanas ilgumu. Tiesa nepiekrīt *J.G.* tiesas sēdē paustajam viedoklim, ka, saņemot arodbiedrību priekšlikumus, Regulatoram vajadzēja pagarināt tarifa projekta izskatīšanu. Regulators savas funkcijas pilda neatkarīgi un patstāvīgi. Ja Regulators, iepazīstoties ar izteiktajiem priekšlikumiem, secināja, ka tie nav par pamatu, lai pagarinātu izvērtēšanas termiņu, tad Regulatoram nebija pamata izskatīšanas termiņu pagarināt.

Attiecībā uz trešā personas rīkoto informācijas dienu 2008.gada 25.septembrī par tarifa projektu pēc priekšlikumu iesniegšanas termiņa beigām, tiesa norāda, ka šādu pienākumu trešajai personai, proti, informācijas dienu organizēšanu, neparedz neviens normatīvais akts. Tas, ka trešā persona ir vēlējusies sniegt papildu informāciju, vērtējams vienīgi kā trešās personas brīva iniciatīva, kas nevar iespaidot Regulatora Lēmuma pieņemšanas procedūras tiesiskumu.

Savukārt attiecībā uz pieteicēju pieteikumā norādīto sabiedrisko apspriešanu, kuru Regulators nav rīkojis pirms Lēmuma pieņemšanas, tiesa norāda, ka šādu pienākumu Regulatoram neuzliek neviens normatīvais akts.

[16] Vērtējot Regulatora apstiprināto tarifu, tiesa secina, ka pieteicēji nav norādījuši uz kādu konkrētu tarifos iekļautu pozīciju, bet vispārīgi norādījuši, ka regulators nav izvērtējis tarifa paaugstinājumu. Tiesas sēdē *J.G.* un *B.Ņ.* precizēja, ka pieteicēji uzskata par nepamatotu tarifā iekļaut darbinieku algu paaugstinājumu, darbinieku transportlīdzekļu izdevumus, kā arī ūdens zudumus.

Vērtējot Regulatora apstiprināto tarifu kopsakarā ar pieteicēju iebildumiem, tiesa konstatē un secina turpmāk minēto.

[16.1] Sabiedrisko pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku pašvaldību regulējamās nozarēs noteica Noteikumi Nr.281 *(zaudējuši spēku 2011.gada 16.martā)*.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.281 2.punktu tarifu aprēķināšanā izmanto šādus principus: 1) sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji savās izmaksās iekļauj ekonomiski pamatotus, tehniskajiem standartiem vai normatīviem atbilstošus izdevumus; 2) sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam tiek nodrošināta ekonomiskā un finansiālā dzīvotspēja un attīstības iespējas; 3) lietotājiem tiek garantēti kvalitatīvi ilgtermiņa sabiedriskie pakalpojumi.

Kā redzams no minētajiem principiem, tarifa aprēķins ir orientēts gan uz kvalitatīvu pakalpojumu, gan pakalpojuma sniedzēja attīstību, ievērojot to, ka izmaksām jābūt pamatotām.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.281 64.punktu tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas nosaka latos un santīmos par šādiem pakalpojumiem: 1) par viena kubikmetra ūdens ieguvi, ražošanu un novadīšanu ūdensvada tīklā; 2) par viena kubikmetra ūdens padevi no ūdens ražošanas vietas līdz pakalpojumu saņēmējam; 3) par viena kubikmetra notekūdeņu savākšanu un novadīšanu līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām; 4) par viena kubikmetra notekūdeņu attīrīšanu un novadīšanu līdz iztekai ūdenstilpē.

Kā redzams no lietā esošā tarifu projekta pielikuma Nr.1 un Nr.2 *(lietas 1.sējuma 40 un 41.lapa)* tabulas veidā ir atspoguļotas iepriekš norādītās izmaksas attiecībā uz spēkā esošo tarifu, attiecībā uz faktiskajām izmaksām un attiecībā uz tarifa projektā paredzētajām izmaksām.

Noteikumu Nr.281 71.punktā ir uzskaitīti ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifu izmaksu daļas galvenie posteņi pa izmaksu grupām, proti:

1) ar pakalpojuma (pakalpojumu) sniegšanu tieši saistīto pamatlīdzekļu uzturēšanas un nolietojuma izmaksas, kas sevī ietver: a) ēkas un būves; b) iekārtas un mehānismi; c) speciālā autotransporta uzturēšanas izmaksas; d) pamatlīdzekļu nolietojums;

2) darba samaksa darbiniekiem, kas ir tieši saistīti ar pakalpojumu sniegšanu un pamatlīdzekļu tehnisko apkopi un remontu;

3) valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas darbiniekiem, kas tieši saistīti ar pakalpojumu sniegšanu un pamatlīdzekļu tehnisko apkopi un remontu;

4) speciālie materiāli un izejvielas, arī ķimikālijas ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanai;

5) administratīvās izmaksas, kas saistītas ar sabiedriskā pakalpojuma (pakalpojumu) sniegšanu, kas sevī ietver: a) administratīvo ēku (telpu) uzturēšanas izmaksas; b) kancelejas izdevumi un izdevumi, kas saistīti ar maksas iekasēšanu par sabiedriskajiem pakalpojumiem; c) dienesta komandējumi; e) administratīvā autotransporta uzturēšanas izmaksas; f) pamatlīdzekļu nolietojums (ēkām un būvēm un administratīvajam autotransportam); g) administratīvo un apkalpojošo darbinieku darba samaksa; h) administratīvo un apkalpojošo darbinieku valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas; i) apsardzes izdevumi; j) teritorijas uzturēšanas izdevumi;

6) vides stāvokļa kontroles izdevumi;

7) ilgtermiņa kredītaizņēmumi no starptautiskajām finansu institūcijām, valsts un pašvaldību garantētie kredītaizņēmumi;

8) nodokļu un nodevu maksājumi.

Aplūkojot tarifa projektā iekļautos posteņus, tiesa nekonstatē, ka tajos būtu iekļauts kāds Noteikumu Nr.281 71.punktā neatrunāts postenis.

[16.2] Attiecībā uz pieteicēju norādīto argumentu, ka tarifā iekļauts darbinieku algu palielinājums, tiesa no tarifu projekta pielikuma Nr.1 (ūdensapgāde) konstatē, ka darba samaksa darbiniekiem, kas ir tieši saistīti ar pakalpojumu sniegšanu un pamatlīdzekļu tehnisko apkopi un remontu, salīdzinot ar iepriekšējo tarifu, tiek palielināta par 2 %, savukārt administratīvo un apkalpojošo darbinieku darba samaksa tiek pat par 9% samazināta. No tarifu projekta pielikuma Nr.2 (kanalizācija) tiesa konstatē, ka darba samaksa darbiniekiem, kas ir tieši saistīti ar pakalpojumu sniegšanu un pamatlīdzekļu tehnisko apkopi un remontu, salīdzinot ar iepriekšējo tarifu, tiek samazināta par 17%, bet administratīvo un apkalpojošo darbinieku darba samaksa par 12%.

Ievērojot konstatēto, tiesa secina, ka, pirmkārt, Noteikumi Nr.281 atļauj tarifā iekļaut darbinieku atalgojumu, un, atbilstoši to pamatojot, trešā persona arī būtu tiesīga to palielināt, otrkārt, konkrētajā gadījumā pieteicēju apgalvojums nemaz nav pamatots, jo atalgojumam paredzētā izdevumu daļa postenī procentuāli pret iepriekšējo tarifu tiek samazināta. Visticamāk pieteicēji savus argumentus par darbinieku algu celšanu pamatojuši uz laikrakstos publicēto informāciju *(sk., piemēram, lietas 1.sējuma 62.lapu)*, taču nav pārliecinājušies, vai šāds secinājums ir pamatots arī ar iesniegto tarifu projektu un vai tas reāli iespaido gala tarifu.

[16.3] Attiecībā uz speciālā autotransporta uzturēšanas izmaksu posteni, kurā, pēc *J.G.*s tiesas sēdē norādītā, it kā tiekot iekļautas darbinieku transportlīdzekļu izmaksas, tiesa konstatē, ka attiecībā pret iepriekš noteikto tarifu izmaksas tieši samazinās. Palielinājušās tās ir tikai attiecībā pret 2007.gada faktisko līmeni, kas, pēc trešās personas sniegtā skaidrojuma *(lietas 1.sējuma 77.lapa)*, saistīts ar degvielas cenu kāpumu un civiltiesiskās apdrošināšanas maksājumu likmju maiņu.

Savukārt administratīvā autotransporta uzturēšanas izdevumi ir iekļauti citā postenī un arī šie izdevumi attiecībā pret iepriekšējo tarifu pieaug tikai attiecībā uz kanalizāciju par 9%, kas nav uzskatāms par ievērojamu pieaugumu uz tarifu aprēķinā iekļautajām izmaksām kopumā.

[16.4] Tiesa nekonstatē, ka tarifu aprēķinā tiktu iekļauti ūdens zudumi. Turklāt no *B.Ņ.*s paskaidrojumiem tiesas sēdē, tiesa secina, ka *B.Ņ.* nav apmierināta, ka nama apsaimniekotāja izsniegtajos rēķinos tiek iekļauti ūdens zudumi. Tiesa norāda, ka par ēkas iekšienē, proti, pēc ievada ēkā vai pēc ēkas ūdens skaitītāja, esošajiem ūdens zudumiem ir atbildīgi mājas īpašnieki un tas var ietekmēt ēkas kopējo ūdens patēriņu, bet ne tarifu kā tādu. Arī Noteikumu Nr.281 65.punkts paredzēja, ka Ūdens padeve līdz lietotājam ir ūdens padeve līdz ūdens skaitītājam lietotāja ēkā vai būvē vai līdz ievadam ēkā vai būvē.

[16.5] Aplūkojot tarifu projekta pielikumos Nr.1 un Nr.2 ietvertās pozīcijas, tiesa konstatē, ka vislielākais pieaugums konstatējams attiecībā uz dienesta komandējuma izdevumiem. Taču, ievērojot, ka iepriekšējā tarifa ietvaros attiecīgās izmaksas bija ievērojami zemas, šāds pieaugums ir saprotams. Turklāt, kā norādīts Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas atzinumā *(lietas 4.sējuma 43.lapa)*, attiecīgās izmaiņas neietekmē aprēķināto tarifa lielumu.

[16.6] Ievērojams pieaugums konstatējams arī attiecībā uz amortizācijas (pamatlīdzekļu nolietojums) posteni. Kā norādīts Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas atzinumā *(lietas 4.sējuma 39.lapa)*, tas galvenokārt saistīts ar to, ka 2007.gada tarifā tika iekļauts nolietojums tikai tiem pamatlīdzekļiem, kas bija izveidoti uz 2007.gada tarifa apstiprināšanas brīdi. Savukārt, īstenojot Ventspils ūdenssaimniecības attīstības projektu 2007.gadā, un pēc 2008.gada plāniem izveidoti jauni pamatlīdzekļi, kuru nolietojums ticis iekļauts tarifa aprēķinā.

[16.7] Administratīvā apgabaltiesa 2011.gada 1.decembra tiesas sēdē uzdeva Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai sniegt atzinumu par visām pozīcijām, kādas tika vērtētas, lai apstiprinātu ūdens tarifus *(sk. Administratīvās apgabaltiesas sēdes protokolu lietas 4.sējuma 17.lapa)*.

Izpildot šo uzdevumu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija 2012.gada 2.februārī ir sagatavojusi izvērstu atzinumu *(lietas 4.sējuma 36.-48.lapa)*, kurā secināts, ka tarifu aprēķins un tarifu aprēķinu veidojošas izmaksas atbilsts Noteikumiem Nr.281.

Saskaņā ar likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 7.panta pirmo daļu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija uzrauga, lai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā regulējamās nozarēs tiktu ievērots šis likums, kā arī regulējamo nozaru speciālie normatīvie akti. Ņemot vērā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteikto kompetenci, tiesai nerodas šaubas par sniegtā atzinuma pamatotību. Turklāt lietā nav pierādījumu, kas būtu par pamatu, lai tiesa nonāktu pie pretēja secinājuma un atzītu, ka ar Lēmumu apstiprinātie tarifi nav pamatoti.

[17] Ievērojot visu šajā spriedumā konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka Regulatora apstiprinātie un šobrīd joprojām spēkā esošie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifi ir aprēķināti atbilstoši Noteikumiem Nr.281, un tiesa nekonstatē to prettiesiskumu, kas būtu par pamatu tarifu atcelšanai. Līdz ar to Regulatora Lēmums ir tiesisks un nav pamata tā atcelšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *J.G.*, *L.K.*, *T.K.*, *V.L.*, *E.P.*, *V.E.*, *A.B.* (iepriekš *A.I.*), *S.V.*, *D.Z.*, *S.P.*, *V.Ļ.*, *Ž.Š.*, *R.Z.*, *Ņ.P.*, *B.Ņ.*, *T.J.*, *Ļ.O.*, *N.S.*, *V.B.*, *V.A.*, *G.G.*, *R.P.*, *V.K.*, *Ļ.N.*, *L.B.*, *O.M.*, *V.B.*, *G.K.*, *J.K.*, *J.B.* un *I.D.* pieteikumu par Ventspils pilsētas sabiedrisko pakalpojumu regulatora

2008.gada 6.oktobra lēmuma Nr.08-11 (prot.Nr.08-09) „Par PSIA „Ūdeka" iesniegtajiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifiem" atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2012.gada 5.oktobrī.

Tiesnese K.Brokane